

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: _____ Adress: _____
 Socken: HÄLSINGBORG Berättat av: Fröken Alma Lundquist
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Hälsingborg

Kärnan.	s. 1.
Katten ur tunnan.	s. 1.
Vårfrudagen.	s. 1.
Klockan i Mariakyrkan.	s. 1.
Jordbruk.	s. 2.
Majstång.	s. 2.
Hyresvärdarna bjöd.	s. 2,3.
Påkseder.	s. 3.
Pingst.	s. 3.
Kalla vintrar.	s. 3,4.
Majning.	s. 4.
Första maj.	s. 4.
Mårten.	s. 5.
Stjärngossar.	s. 5.
Tjugondagen.	s. 5.
Julen.	s. 6.
Lik i Maria källare.	s. 6.
Barndop.	s. 6.
Stål i dörren.	s. 6.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M.8434:1-13.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Fröken Alma Lundquist
Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Spöka.	s. 7.
Spökhistorier och smuggling.	s. 7.
Rykte.	s. 7.
Smuggling.	s. 7,8.
Bäckamannen.	s. 8.
Julen.	s. 8.
Nyåret.	s. 8.
Födelsedag.	s. 8.
Varulvar.	s. 9.
Ljusinbrinning.	s. 9.
Marknader i Hälsingborg.	s. 10.
Niklas Dragare.	s. 10.
Poliser.	s. 10.
Eldsvåda.	s. 11.
Dragarna.	s. 11.
Landskrona Löpare.	s. 11.
Katten i stövlarna.	s. 11.
Zigenare.	s. 11.
Bengt Schéer.	s. 12.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8434:1-13.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
~~Socken:~~ HÄLSINGBORG Berättat av: Fröken Alma Lundquist
Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Silla Bengt.	s. 12.
Kyrkogrimen.	s. 12.
Skelett.	s. 12.
Båge.	s. 12.
Gröna Lund.	s. 12.
Arbetsförhållanden på verkstäderna.	s. 13.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

8434:1

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress: Fröken Alma
Lundquist

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av:

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVKärnan.

-Har fröken Lundquist hört några sägner om Kärnan, om personer som hoppat ned eller suttit fångna där?

-För många år sedan var där en målare som hoppade ned. Han dog inte, men det där minns jag inte. Men i gamla tider satt där personer fångna och där var pinbänkar. Det har jag hört i min ungdom.

Katten ur tunnan.

-I Hälsan slog de katten ur tunnan. Kattakungen tog och drack ut flaskan med detsamma. Jag minns inte att de hade en levande katt, men det har nog förekommit, ty jag har hört av äldre att de skulle ha haft en levande katt, och att denna katt skulle ha blivit rent vild av alla strapatserna som det måste genomgå vid dessa fastlagsupptåg. De flesta som slog när jag var barn var ifrån Råå, och se'n hade de bal i Brunnssalen.

Vårfrudagen.

-Tredje torsdagen i Tor skulle man lägga sig vid dagsljus, men det gjorde man inte i verkligheten. Man höll inte det där så värst strängt.

Klockan i Mariakyrkan

ringde varje afton kl. 9, och så ringde den kl. 4 på morgonen. Min mörfar var kyrkovaktmästare och född år 1799. Han dog mycket ung och efterlämnade 12 barn. Min mor var äldst och 17 år vid frånfället. Min mormor hade mycket att berätta, men det minns jag inte nu.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 8434:2

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Fröken Alma
Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVJordbruk.

Alla hantverkare hade eget hus och j o r d b r u k. De hade hästar och kor inne i staden och jorden uppåt backarna. Min morfar ägde sålunda en del jord vid Hälsan, där spårvagnen nu svänger om. Folk arrenderade även jordbitar. Av hantverkarna hade Hencklarna mycket jord. Hela Söder fick Axel Henckel av sin far och där hade de potatis och grönsaker.

Majstång

hade de överallt. Somliga stod på gårdarna och andra på stora platser, men de flesta gick på den tiden till Ramlösa. Minns fröken Lundquist någon speciell gård där de hade majstång inne i staden? Någon speciell gård minns jag inte, men jag vet att där var många som hade majstång.

Hyresvärdarna bjöd

i allmänhet på traktering vid midsommar. De hade merendels vackra trädgårdar på den tiden. Det var inte så snålt med utrymmet som nu. Bruksgatan gick då ända ned till sjön. På ena sidan hade Ahlberg sitt hökeri och sedan var det trädgård ända ned. Mitt hem var i Bruksgatan nr 6, och vi hade hyresgäster i mer än fyrtio år. Om vi bjöd, så bjöd vi alltid vid midsommar. Mormor hade alltid en ko i Bruksgatan och även hästar, änder, grisar, höns. Men det var svårt att ha hästar, ty drängarna stal hästarna och körde för lurendrejarerna om nätterna. Pecka-Lell var dräng hos min mormor, och han tog ofta hästarna utan lov samt körde för smugglarna. Hon lämnade därför jordbruket till "hälften", och han som drev

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8434:3.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Fröken Alma
Lundquist
Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

det hette Nilsson och bodde på Söder. Vid Gasverksgatan hade mormor sitt loggölv, och där tröskade de säden. Hon fick hälften av säd och potatis, men gris och djur var hennes egna.

✓ Påskseder.

-Vid påsken rullade vi oftast ägg. Vi färgade äggen i alla kulörter och så lade vi opp en takpanna inomhus. Så lade vi sand i den, och spelreglerna voro inte svåra: man fick ägget som krockades. Långfredag och Påskdagen skulle man gå i kyrkan. På skärtorsdagen gick de gamla till nattvarden, det var gammal tradition. På skärtorsdagen klippte också ungdom ut rakor och räfsor av papper, som de sedan i smyg hängde på folk. Vad mat beträffar så hade vi vid påsk alltid lutfisk och risgröt.

✓ Pingst.

-Vid pingst reste vi alltid till Helsingör och såg på pingstnarren.

-Vad var pingstnarren för något?

-Det var en som skulle bli gesäll. Han tiggde pengar, och dem skulle han ha till sitt gesällkalas.

Kalla vintrar.

-En gång låg sjön tillfrusen i 14 dagar och de hade marketeri på isen. Många hälsingborgare gjorde då en tur över till det danska fastlandet. Det var vanligt att de hade kumminskringlor om halsen när de återvände från sin trippknäckebröd har jag däremot inte sett.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 8434:4

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress:
Söken: HÄLSINGBORG Berättat av: Fröken Alma
Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den första ångbåten hette "Laertes" och den gick med post och passagerare. Det var innan norra hamnen blev till. När det var is måste de hugga en ränna i isen. Dessutom var här två stycken hjulbåtar, som hette "Hamlet" och "Ofelia".

✓ Majning.

-Vi tog in löv vid pingst, om det fanns något grönt då, eljest majade vi vid midsommar. Vi hade kalla vintrar på den tiden jag växte upp, och det gröna slog ibland inte ut förrän ganska sent.

✓ Första maj.

S t u d e n t e r n a gick omkring och sjöng och så fick de ägg och pengar, för vilka de hade kalas bakefter. Första maj brukade ungdomen även tappa björkarnas sav. Själv var jag aldrig med och sjöng för att få ägg. Det var mest pojkar som gick. Jag fick inte lov att vara med. De senaste åren ha här inte varit några som gått omkring och sjungit för att få ägg.

-N ä r gick studenterna omkring och sjöng?

-Jag var 5 eller 6 år år. Jag minns dem så väl. De hade musik i spetsen och så hade de studentmössor på sig. De gick här inne i sta'n, och så fick de ägg och pengar, och så hade de gille bakefter.

-Hade de gillet på något speciellt ställe?

-Nej, det tror jag inte.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8434:5

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: _____

Adress: _____

Fröken Alma

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV✓ Mårten

firades med gås. Om de inte hade råd att köpa en gås, så hade de åtminstone en höna, men min mormor hade både gäss och änder. Fisk och gröt förekom inte i mitt hem vid Mårten. Det hade vi endast tre gånger om året, nämligen vid fastan, jul och nyår.

✓ Stjärngossar

ha gått omkring i äldsta tid. Det var inte i min tid, men min moster talade om att det funnits sådana. Hon talade om hur vackert de sjöng när de kom. Det var när hon var ung. Hon var född 1837, och efter vad jag kunde förstå var här stjärngossar på 50-talet./femtioalet/.

✓ Tjugondagen

kördes julen ut. De hade alltid bal och dans i hemmen där de hade plats nog, och så plundrades granen. Några halmgubbar eller "knudor" har jag aldrig sett till.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8434:6.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken Alma

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av:

Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVJulen.

-Vi hade alltid julgran hemma hos oss. Där var inte flera barn än jag. Vi hade en stor gran med vaxstaplar i. Vaxstaplarna köpte vi. Eljest stöpte vi själva både talgljus och pråsor. Julklappar hade vi också i äldsta tid, så långt jag kan minnas. De kastades in genom dörren, och så sprang de. Julafton åt vi vid sextiden, och se'n tändes granen. Vi hade fisk, revbenspjäll och gröt. Någon sen måltid på natten förekom inte hos oss. Då sov vi. Så skulle vi upp i ottan morgonen därpå. Ottensången var redan kl. sex på morgonen, och de ringde varje morgon kl. fyra. Det vet jag, ty mormor hade drängar som skulle upp och ringa. På den tiden hade de ingen lön utan bara sportler.

Lik i Maria källare.

-De talade om att det stod lik i källaren i Maria, och det kom så titt danskar och ville se liken. Den ene hette Housholt.

Barndop.

-De döpte barnen hemma. I kyrkan döpte de inte mycket. Prästen kom hem och döpte dem. Men nog var folk vidskepliga alltid. Gamle urmakare Adenström, som bodde i Bruksgatan, hade t.ex.

Stål i dörren.

Sergeant Fågelberg äger nu huset Adenström sade att det spökade. Holst, deras far, var den förste som handlade med fotogenlampor, och hans första fru sades

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8434:7

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress: Präken Alma

Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Lundquist

Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVSpöka.

på vinden. Min mor och sadelmakare Rosendals fru satt en gång och väntade på spöket. De ville inte sätta någon tro till historierna som cirkulerade, men kl. 12 hörde de en kista öppnas och sedan asades det vilt. Det var i Bruksgatan. Badenström hade satt stål i dörren för att vara på den säkra sidan. I vårt gamla hus spökade det också, men det var för att narra hela tullen upp.

Spökhistorier och smuggling.

En änkefru Seebeck ägde huset, och hennes son var taskspelare. Det spreds ut ett

Rykte

att det spökade i huset, och alla människor som kunde kom dit upp av pur nyfikenhet. Även smugglarna voro vetgiriga, och så passade de på att smuggla medan tullarna voro där. Apropå

Smuggling

så kan jag berätta en typisk historia från gångna tiders Hälsingborg. Sven Olsson, som hade Munthe, hade ett litet ovanrum. Han var kustvakt. Min moster kom upp på hans rum en kväll och såg att han satt lampan i fönstret.

-Varför i all sin dar sätter du lampan där?, undrade hon.

-Den står så bra där!, förklarade Olsson.

Sedermåra fick min moster veta, att Olsson, som själv var vid tullen, hjälpte smugglarna. Han signalerade med lampan! Det var

2 (tullarna)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8434:8

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress: Fröken Alma

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

också på grund av smugglingstrafiken som min mormor gjorde sig av med hästarna, hur underligt det nu låter. Drängarna brukade om nätterna stjäla hästarna, och när smugglarna sedan ertappades, tog polisen hästarna i beslag. Och sedan återstod inget annat för mormor än att lösa ut hästarna. Det där upprepades gång efter annan och det blev en dyr historia i längden. Det var därför som hon lämnade jordbruket till hälftenbruk till Nilsson.

Bäckamannen

talade de gamla om, men de sade inte hur han såg ut och inte heller visade han sig på någon bestämd plats.

Julen.

Under julen blevo alla som kom på besök trakterade. De hade allt möjligt gott. Ingen fick bära ut julen, som man sade. De som kom med julklapparna voro utklädda. Nu ha de jul-tomtar, men det minns jag inte. Däremot brukade de skjuta "julaskott".

Nyåret

sköts in, men det blev förbjudet. Där var människor som blevo fördärvade. Så skrev de året med krita på alla dörrarna.

Födelsedag

firades men inte namnsdag. Där var många som de kom och sjöng för. De som vero med i sångföreningar uppvaktade ibland med sång, och hos finare folk hade de ibland musik.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8434:9.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken Alma

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av:

Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVVarulvar.

-Människor kunde ibland bli förvandlade till varulvar. I Statten var inte många hus när jag var barn, men det fanns en varulv där uppe.

Ljusinbrinning.

-Min far var skomakare, och de hade ljusinbrinning/ej inbringning utan inbrinning/, och då hade allt folket gille. Min far bjöd. Det hörde nämligen till att mästarna skulle bjuda sitt folk då. De som var i lära hade både mat och husrum. Gesällerna reste till fots på den tiden, och de höll styvt på att de skulle ha denna fest. De hade denna fest när det började bli mörkt, i slutet av september. De satt nämligen då och arbetade ända till kl. 8 på kvällen. Festen hade far alltid hemma hos sig, men det var bara mannar som fick vara med. Först serverades rikligt med mat och se'n drack de toddy och sådant. Min far hette Nils Petter Lundquist och bodde i Bruksgatan. Sadelmakare Rosendal i Bruksgatan hade också ljusinbrinningsfest, men någon ljusutpulning hade de inte.

"Mor Berle"

-De hade inga klubbar förr i tiden, men där Öresundsposten nu ligger var fru Berles värdshus och där samlades alla hantverkare och drack sin toddy samt diskuterade politik. Dit gick alla hantverkare och även bönder. De hade god mat på det stället.

f. v. f. K. D.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8434:10.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Fröken Alma

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVMarknader i Hälsingborg.

-En gång om året i oktober var stormarknad. Marknaden inföll under den tiden då tjänarna hade fritt, mellan den 24 och 28:e. Då hade de marknad samt satte upp bodar på Stora och Gamla torget. Kreaturen såldes nere vid Repslagarebanan, som låg där Järnvägsgatan nu går fram. På Repslagarebanan exercerade husarerna. Det gamla rådhuset låg där nuvarande Skandinaviska banken ligger. De stod t.o.m. och stekte sill på torget. Där stod också "kakekvinnor". En som hette Elna satt vid ena sidan om Kullagatan och mitt emot henne på andra sidan gatan satt också en sådan där kakekvinna. När bönderna kom in till staden höll de med sina vagnar på torget. Det var höns och ägg, potatis och rotfrukter som såldes. På sommarens kostade smöret bara 16 skilling d.v.s. 33 öre för markt, så folk brukade lägga ner smör för vintern. I oktober hade vi stor grönsaksmarknad och då köptes allting hem som behövdes för vintern. Öresundstorget och Hamntorget fanns inte förr i tiden.

Niklas Dragare

slog på trumman när a u k t i o n annonserades ut. En polis, Kronkvist, var ropare. Niklas Dragare var en man som jag minns mycket väl. Först slog han på trumman, och så läste han upp var auktionen skulle vara, och det var i regel på en gård - aldrig inomhus.

Poliser.

-Här var fyra poliser. Borg, Samuelsson och Kronkvist, och de träffades allra bäst på "Muntha".

236

ACC. N:R.

M. 8434:11.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress: Fröken Alma

Staden: HÄLSINGBORG

Berättat av: Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVEldsvåda.

-När det var eldsvåda skulle varje fastighetsägare bära ut vatten i ett kar. De klämtade i "Kinkan". Den ringde de i vid fattigbegravningar också. Var det bättre upp ringde de /=dragarna/ med halva klockor och var det riktigt fint, ringde de med tre.

begravning.

Dragarna

mötte resande med en rullebör och körde bagaget till hotellet. Dragarna hade träofflor på fötterna. Jag kommer ihåg gamle gubben Niklas. Han bodde i Kärnegränd. I min barndom växte säd runt Kärran och där var också en gårdsgård. Dragarna mötte inte bara vid stationen utan också vid ångbåtarna. Stationen blev byggd 1864 och järnvägen gick bara till Landskrona, och det var så storartat. Då hade en stationskarl en krona om dagen.

Landskrona Löpare

gick med bud mellan Landskrona och Hälsingborg, men honom har jag inte sett.

Katten i stövlarna.

-I Raus plantering bodde en som kallades för "Katten i stövlarna". Han var alltid klädd i stövlar och i slängkappa. Han lagade mat själv i en jordkula. Sedan kom zigenarna och slog sig ned i Planteringen.

Zigenarna

gick omkring och spådde och förtente kopparkärl. Här var massor med zigenare, och om söndagarna ställde de till med barndop.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8434:12.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Socken: HÄLSINGBORG

Fröken Alma
Berättat av: Lundquist

Uppteckningsår: 1941

Född år 1862 i Hälsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBengt Schéer

var en gammal polis. Han hade egentligen varit dragare och blev gift med en fröken Scheer. Han blev besynnerlig på äldre dagar. De sa' att han dansat så bra i unga år. När han upptäckte flickor kråmade han sig alltid för dem. Jag såg honom en gång stå utanför en strykinrättning och niga och dansa.

Silla-Bengt

var på fattighuset, och han var inte heller klok.

Kyrkogrimen

har jag inte hört talas om.

Skelett.

-Där telegrafhuset ligger har varit kyrkogård, och där låg skelett. De hittade skelett där "Svea" nu har sina lokaler. Carl Henckel hade nuvarande "Svea", den s.k. Henckelska gården. De påstod att under smuglingens dagar så skulle en tullare ha blivit mördad där. Det var bara delar av ett skelett som man fann.

Båge

blev tandläkare och gift med socialminister Möllers syster. De voro fästefolk. Men han mördade och kom i fängelse. De blevo sedan gifta men de blevo mycket olyckliga. I fyllan och villan mördade han fel person. Han skulle mördat en som hette Bole. Han blev dömd och satt inne länge, länge.

Gröna Lund.

-Jag minns när Gröna Lund brann. En dansk som hette Lund köpte det. Oppåt hela Kyrkogårdsvägen anlade han lusthus.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8434:13.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: Adress: Fröken Alma
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Lundquist
Uppteckningsår: 1941 Född år 1862 i Hålsingborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Arbetsförhållanden på verkstäderna.

-Belysningen var förr mycket skral på verkstäderna. De hade t.ex. i fars verkstad en glaskula med vatten i, och bakom denna kula stod en liten lampa. Denna glaskula fungerade som en lins, så att ljuset förstörades upp. Men kulan var praktisk även ur den synpunkten att ljuset kastades endast på en fläck. Min far hade flera gesäller, och de satt och sydde vid sådana lampor och kulor.

-Hade ni inte tranlampor?

-Inte i min tid. Vi hade ljus tills fotogenlamporna kom.